

Opgave Arbeidsmarkt & menselijk kapitaal

Hoofdpijnen Uitvoeringsprogramma

Dit uitvoeringsprogramma is een uitwerking van het Raadsbesluit (besluitnr. 2023-0018839) ter vaststelling van de 'Startnotitie opgave Arbeidsmarkt & menselijk kapitaal'.

Vraagstelling aan de Raad:

Brengen we volgens de Raad de juiste focus binnen de 3 programmalijnen aan? Richten we ons op de goede onderwerpen?

Het politiek akkoord en de opgave

Een van de prioriteiten uit het politiek akkoord 2022-2026 is 'focus op groei van de economie én een gezonde arbeidsmarkt'. Een gezonde arbeidsmarkt betekent dat we willen groeien door oog te hebben voor wat onze inwoners en bedrijven nodig hebben, passende banen bieden, voldoende opgeleid personeel voorhanden hebben en geschikte bedrijfslocaties bieden.

Voldoende beschikbaar en gekwalificeerd personeel is een belangrijke voorwaarde om de ambities in onze stad waar te maken. Tegen de achtergrond van een historisch krappe arbeidsmarkt ligt hier een directe relatie naar het realiseren van de andere opgaven zoals verduurzaming, bouwen, leefbaarheid en veiligheid. In het 4^e kwartaal van 2022 ervaart 1 op de 3 ondernemers in de Drechtsteden belemmeringen door een tekort aan arbeidskrachten. De economische groei staat hierdoor onder druk. Ondanks dit tekort aan personeel blijft het arbeidspotentieel van ongeveer 17.000 inwoners in de Drechtsteden echter on(der)benut, waarvan 8.000 in Dordrecht (bron EBB 2023, via Drechtstedeninzicht.nl). Dit gaat vooral om mensen zonder betaald werk (met of zonder uitkering, jong en ouder) die beschikbaar zijn voor werk of deeltijdwerkers die meer uren willen werken. Tegelijk brengt de overspannen arbeidsmarkt het risico van "groenpluk" met zich mee: werkgevers verleiden jongeren om voor hun diplomering aan het werk te gaan. Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn mbo-studenten gewild bij werkgevers, ook als ze nog geen diploma hebben. Op lange termijn kan dit echter nadelige gevolgen hebben voor de positie van de jongere op de arbeidsmarkt. In economisch mindere tijden komen ongediplomeerden eerder aan de kant te staan.

Werken aan een gezonde arbeidsmarkt maakt groeien op een stevig fundament mogelijk. Daarom is het noodzakelijk de verbinding te leggen tussen het economisch en sociaal arbeidsmarktbeleid¹ naar een uitvoeringsprogramma voor alle Dordtenaren en ondernemers. De uitwerking hiervan vindt plaats binnen de opgave Arbeidsmarkt & menselijk kapitaal.

Met de opgave Arbeidsmarkt & menselijk kapitaal zetten we in op:

Het beter benutten, vergroten en behouden van het arbeidspotentieel van de Dordtse beroepsbevolking. Hierdoor verbeteren we het ondernemersklimaat. Tegelijk verwachten we wederkerigheid van ondernemers door een maatschappelijke bijdrage aan de stad te leveren en banen met perspectief voor inwoners te bieden die passen bij hun skills en talenten.

¹ Economisch beleid heeft vraag van ondernemer als uitgangspunt en focust vooral op high potentials. Sociaal beleid focust op het ondersteunen van kwetsbare inwoners met een uitkering op de arbeidsmarkt en het stimuleren van sociaal werkgeverschap. Binnen deze opgave verbinden we beide beleidsvelden door een integrale visie op werkgelegenheid en beroepsbevolking.

Deze opgave brengen we ten uitvoering via 3 samenhangende programmalijnen:

1. Arbeidspotentieel van de beroepsbevolking benutten, vergroten en behouden
2. Toekomst voor de Dordtse jeugd
3. Samenwerken op banen met impact

Gemeente Dordrecht gaat voor banen met impact met de skills en talenten van de beroepsbevolking als uitgangspunt. We willen niet persé meer banen, maar vooral betere banen, die passen bij onze beroepsbevolking en die onze inwoners een kans bieden om zich te ontwikkelen en hun positie te verbeteren. Op deze wijze verbeteren we de sociaaleconomische positie van onze inwoners én het ondernemersklimaat. Dordrecht kan het zich niet veroorloven dat zowel talent van inwoners, als kansen die 'goed werkgevers' bieden on(der)benut blijven.

Binnen het programma brengen we samenhang aan tussen reeds lopende initiatieven en geven we invulling aan de witte vlekken in dit landschap om bovenstaand hoofddoel van het uitvoeringsprogramma te bereiken.

Verbinding met de Agenda Dordrecht 2030

In het prioriteringskader 'Agenda Dordrecht 2030' is de ambitie opgenomen om in 2030 een sociaaleconomisch sterke stad te zijn. Dit betekent dat Dordrecht veerkrachtige inwoners heeft met een hoger welvaartsniveau en een stad is met voldoende en robuuste werkgelegenheid en een kwalitatief goed arbeidsaanbod.

De *Business case Glansrijke Toekomst voor Dordtse jongeren* uit de Agenda 2030 is onderdeel van programmalijn 2 in dit uitvoeringsprogramma. We werken er aan om ieders talent te benutten en te matchen met wat onze bedrijven nodig hebben. Hiertoe is een investering nodig in de toekomst van de huidige en komende jongere generaties van de stad. Investeren in deze jongere generaties heeft bovendien een positieve invloed op de intergenerationele overdracht (het doorgeven van bepaalde kwaliteiten, eigenschappen of problemen aan de volgende generatie), waardoor de investering een blijvend effect heeft op opvolgende generaties.

In programmalijn 3 is de verbinding gelegd met de *Business case Ruimte voor banen* uit de Agenda 2030. Een welvarende stad vraagt om een goed draaiende economie, met voldoende werk en verschillende typen banen. Banen die ook in de toekomst nuttig zijn en een positieve bijdrage leveren, de zogenaamde 'banen met impact'. Daarvoor is ruimte nodig op nieuwe en bestaande bedrijventerreinen.

Verbinding met de regio Drechtsteden

De arbeidsmarkt kent geen gemeentegrenzen en is regionaal. Als centrumstad zoeken we de verbinding met de regio Drechtsteden. Waar het kan benutten we de regionale schaal en sluiten we aan bij de ambities van de andere gemeenten en werkgevers in de regio.

Programmaliijn 1: Arbeidspotentieel van de beroepsbevolking benutten, ontwikkelen en behouden

Doelstelling Programmaliijn 1:

Met het uitvoeringsprogramma zetten we in op het structureel en duurzaam verbeteren van de arbeidsmarkt in Dordrecht en de regio. Door talentontwikkeling van onze inwoners hierbij centraal te zetten, vergroten we het beschikbare en benutte arbeidspotentieel van onze Dordtse beroepsbevolking.

Het onbenut arbeidspotentieel betreft vooral onderbenutte deeltijdwerkers (vaker vrouwen), jongeren, migranten en/of inwoners zonder opleiding of maximaal vmbo gediplomeerd. Ook voor werkenden in een kwetsbare positie beogen we positieverbetering en versterking van bestaanszekerheid. Het gaat dus om 'aan het werk', 'meer werken' en 'ander werk'.

Om het onbenut talent van onze inwoners te bereiken en in beeld te krijgen, is het belangrijk dat we de wijken ingaan en ons verdiepen in de leefwereld van inwoners. Deze gebiedsgerichte benadering verbinden we aan het toekomstperspectief dat de belangrijke maatschappelijke opgaven, in de wijk zelf bieden. Dichtbij, laagdrempelig via een kort leerwerktraject aan de slag in je eigen wijk.

Inzet 2024:

In de gebieden Dordrecht-West, -Centrum en -Oost starten we in 2024 een wijkaanpak om in contact te komen met inwoners waarvan we de talenten beter kunnen benutten. De wijkaanpak sluit aan op de kenmerken en behoeften van het onbenut arbeidspotentieel en maakt gebruik van de kracht van de sociale structuur in de wijken. Voor duurzame toeleiding naar werk benutten we de werkgelegenheidskansen die belangrijke maatschappelijke opgaven in de gemeente bieden. Met werkgevers ontwikkelen we hiertoe sectorale loopbaanpaden in de energietransitie en de zorg. We werken samen met partners als opleiders, werkgevers en woningcorporaties. Deze wijkaanpak maakt integraal onderdeel uit van de gebiedsprogramma's van Dordrecht-West, -Centrum en -Oost.

Activiteiten & Financiële dekking 2024:

Activiteit	Dekkingsbron 1	Dekkingsbron 2	Dekkingsbron 3
Wijkaanpak Dordrecht-West 'werken in de energietransitie in Dordrecht'	CDOKE-subsidie 100.000 euro	ESF REACT-EU gegenereerde middelen 200.000 euro	NPLV Brede SPUK Kansrijke wijk 100.000 euro
Leerpraktijkcentrum Dordrecht-West	NPLV Brede SPUK Kansrijke Wijk 23.935,90 euro		
-Wijkaanpak Dordrecht-Centrum -Wijkaanpak Dordrecht-Oost -Sectorale loopbaanpaden -E.a. gerichte initiatieven	Kadernota 150.000 euro		
Doel 2024: -100 inwoners begeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt; -Sectorale loopbaanpaden ontwikkelen voor energietransitie en zorg.			

Regio Drechtsteden:

Vanuit de Dordtse opgave faciliteren we de regio met ontwikkelde methodieken en leren we van initiatieven in de andere gemeenten. Met coalities van betrokken partners (zoals ondernemers, opleiders, maatschappelijke organisaties) pakken we in de regio samen uitdagingen aan om werk te maken van het onbenut arbeidspotentieel en de werkgelegenheidskansen in onze regio. Hierop maken we de verbinding met de Human capital agenda van de Smart Delta Drechtsteden en de Uitvoeringsagenda van de arbeidsmarktregio.

Daarbij werken we regionaal samen aan:

- **Het versterken van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur** door het ontwikkelen van een Regionaal Werkcentrum. Geplande start in 2025. Een drempelloze toegang voor alle werkenden, werkzoekenden, scholieren, werkgevers met ondersteuningsvragen over werken, leren en HR-vraagstukken.
- **Een regionaal Scholingsfonds** wat als ontschot budget ingezet kan worden voor werkenden die zich willen ontwikkelen in of naar werk in kansrijke sectoren.

Programmalijn 2: Toekomst voor de Dordtse jeugd

Doelstelling Programmalijn 2:

We verkleinen het aantal jongeren tussen de 16-27 jaar dat buitenboord valt en/of waarvan het arbeidspotentieel onderbenut blijft.

In de gemeente Dordrecht wonen ongeveer 17.000 jongeren in de leeftijd van 16-27 jaar. Een inschatting is dat 2.600 jongeren (circa 15%) in de leeftijd van 16-27 jaar niet ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling, economisch niet-zelfstandig zijn en wel beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Het staat voorop dat we jongeren op school willen houden en zodanig ondersteunen dat zij hun diploma halen. Dit vraagt om een aanpak die ervoor zorgt dat minder jongeren kwetsbaar worden en als zij zich in een kwetsbare positie bevinden de ondersteuning krijgen die nodig is om uiteindelijk een duurzame positie op de arbeidsmarkt te verwerven.

In 'Glansrijke toekomst voor de Dordtse jeugd' pakken we dit aan de hand van 5 oplossingsrichtingen aan:

1. Integrale verantwoordelijkheid en ketenregie door gemeente voor de groep 16-27 jaar;
2. Versterking monitoring en signalering voor de groep 16-27 jaar;
3. Begeleiding, lifecoaching en nazorg voor mbo-studenten;
4. Maatwerk stimuleren en mogelijk maken;
5. Jongeren (12-16+ jaar) voorbereiden op de arbeidsmarkt.

In dit uitvoeringsprogramma Arbeidsmarkt & menselijk kapitaal hebben oplossingsrichting 3 en 4 nadrukkelijk een plek doordat we in 2 ontwikkelprojecten samen met partners gaan ontdekken welke begeleiding en interventies nodig zijn om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren (zie 'inzet 2024' onderstaand). Hier ligt een directe relatie met het samenwerken met werkgevers op banen met impact (programmalijn 3 van dit uitvoeringsprogramma).

In deze ontwikkelprojecten maken we de verbinding naar oplossingsrichtingen 1, 2 en 5.

Inzet 2024:

Samen met partners als Da Vinci College, Yuverta, het vmbo, werkgevers en begeleiders starten we twee ontwikkelprojecten gericht op het versterken van de brug in de overgang van vmbo naar mbo en op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten op mbo. We willen jeugdwerkloosheid voorkomen

en aanpakken. Het in ‘Glansrijke toekomst voor de Dordtse jeugd’ ontwikkelde kwaliteitskader voor samenwerking en monitoring wordt in deze ontwikkelprojecten toegepast en getest. Zo ontdekken we welke begeleiding en interventies nodig zijn om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. Als gemeente voeren we een integrale ketenregie voor de groep 16-27 jaar.

Activiteiten & Financiële dekking 2024:

Activiteit	Dekkingsbron
-Integrale verantwoordelijkheid en ketenregie door gemeente voor groep 16-27 jaar -Versterking monitoring en signalering voor groep 16-27 jaar -Twee ontwikkelprojecten gericht op terugdringen vsv en jeugdwerkloosheid	Agenda 2030 Business case ‘Glansrijke toekomst voor de Dordtse jeugd’ <i>RV volgt in december 2023</i>

Regio Drechtsteden:

Vanuit de Dordtse opgave faciliteren we de regio met ontwikkelde methodieken en leren we van initiatieven in de andere gemeenten. Met coalities van betrokken partners (zoals ondernemers, opleiders, maatschappelijke organisaties) pakken we in de regio samen uitdagingen aan om werk te maken van het onbenut arbeidspotentieel en de werkgelegenheidskansen in onze regio. Hierop maken we de verbinding met de Human capital agenda van de Smart Delta Drechtsteden en de Uitvoeringsagenda van de arbeidsmarktregio.

Daarbij werken we regionaal samen aan:

- **Leerpark** met aanbod wat aansluit op wat nodig is voor regionale werkgelegenheid en op arbeidspotentieel inwoners (zorg, onderwijs, maakindustrie-techniek);
- **Dordrecht Academy** voor het ontwikkelen en behouden van arbeidspotentieel in voor de regio arbeidsmarktrelevante richtingen;
- **Career boost** voor ontwikkelkracht en behoud van arbeidspotentieel voor de regio.

[Programmalijn 3: Samenwerken op banen met impact](#)

Doelstelling Programmalijn 3:

We vergroten het aantal organisaties dat Onderneemt met impact in onze stad en regio, zodat banen steeds beter passen bij onze beroepsbevolking en het arbeidspotentieel van onze inwoners beter wordt benut.

Als we het hebben over banen met impact dan gaat het om *(RV Beschikbaar stellen van een krediet voor uitvoering van ruimte voor banen; besluitnr. 2022-0169310)*:

- Werken aan banen die om verschillende opleidingsniveaus vragen en tegelijkertijd passen bij de te ontwikkelen beroepsbevolking en de sectoren van de toekomst;
- Het faciliteren en aantrekken van werkgevers en bedrijven die bereid zijn te investeren in een gezonde verhouding tussen vaste en flexibele banen en in ontwikkelkansen voor medewerkers, onder de noemer van 'goed werkgeverschap';
- Het faciliteren en aantrekken van werkgevers die ook bereid zijn te investeren in de verduurzamingsopgave van stad en regio.

Vanuit het perspectief van het uitvoeringsprogramma Arbeidsmarkt & menselijk kapitaal geven we invulling aan de eerste 2 punten in bovenstaande opsomming. Samen met de Stichting Maatschappelijk betrokken ondernemen (St. MBO) hebben we de kenmerken van 'goed werkgeverschap' verder uitgewerkt als onderdeel van het Ondernemen met impact.

Goed werkgeverschap betekent:

- aandacht hebben voor het versterken van bestaanszekerheid van werknemers;
- in acht nemen van inclusie en diversiteit op de werkvloer, in beleid en bij werving van werknemers;
- inzetten op duurzame inzetbaarheid en behoud van werknemers door ontwikkeling te faciliteren en toekomstperspectief te bieden.

Goed werkgeverschap leidt in gemeente Dordrecht tot goede vestiging en een streepje voor bij inkoop en aanbesteding. Door goed werkgeverschap te waarderen, stimuleren we dat banen steeds beter passen bij onze beroepsbevolking, kwetsbare werkenden versterkt worden en het arbeidspotentieel van onze inwoners beter wordt benut en behouden voor de regio. Via inkoop en aanbesteding beogen we werkgelegenheidskansen in de wijk te benutten voor inwoners uit de wijk (verbinding met programmaliijn 1).

Inzet 2024:

We stimuleren goed werkgeverschap door dit te waarderen en op te nemen in de uitgiftecriteria voor gronden, gebiedsontwikkeling van de bedrijventerreinen en in onze inkoop- en aanbestedingscriteria. We stimuleren de uitrol van het label 'Ondernemen met impact' in Dordrecht door St. MBO tijdelijk een extra financiële impuls te geven. We tonen voorbeeldgedrag door zelf als gemeente Dordrecht ook aan de slag te gaan om het label te verkrijgen.

Activiteiten & Financiële dekking 2024:

Activiteit	Dekkingsbron
Uitrol label Ondernemen met impact in Dordrecht Doel 2024: -75 Dordtse organisaties zijn partner van St. MBO; -50 daarvan hebben het label behaald; 25 zijn ermee aan de slag om het label te verkrijgen.	Kadernota 100.000 euro
Goed werkgeverschap opnemen in uitgiftecriteria en gebiedsontwikkeling bedrijventerreinen	n.v.t.
Goed werkgeverschap opnemen in inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Dordrecht	n.v.t.
Trackingsgebieden Ondernemersfonds ondersteunen op 'menselijk kapitaal'-vraagstukken	n.v.t.
Opgaven-brede integrale werkgeversbenadering grootste Dordtse werkgevers	n.v.t.
Label Ondernemen met impact voor gemeente Dordrecht	n.v.t.

Regio Drechtsteden:

Vanuit de Dordtse opgave faciliteren we de regio met ontwikkelde methodieken en leren we van initiatieven in de andere gemeenten. Met coalities van betrokken partners (zoals ondernemers, opleiders, maatschappelijke organisaties) pakken we in de regio samen uitdagingen aan om werk te maken van het onbenut arbeidspotentieel en de werkgelegenheidskansen in onze regio. Hierop maken we de verbinding met de Human capital agenda van de Smart Delta Drechtsteden.

Daarbij werken we regionaal samen aan:

- **De uitrol van het label Ondernemen met impact en de werkwijze van Stichting Maatschappelijk betrokken ondernemen.**
- **Sociale innovatie** door met grote bedrijven (EDB), onderwijs en overheid samen een nieuw conceptueel kader te ontwikkelen voor het vinden en binden van talent. Aansluiting te vinden op de behoeften van de verschillende generaties en deze elkaar juist te laten versterken.

Bestuurlijke planning – Monitoring voortgang programma

WAT	WANNEER
Raadsvoorstel uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen	Q4 2023
Rapportage voortgang uitvoeringsprogramma + doelen 2025 vaststellen	Q3 2024
Rapportage voortgang uitvoeringsprogramma + doelen 2026 vaststellen	Q3 2025